

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1373/2023
26.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић, Радославе Мађаров, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ...и ДД из ..., чији је пуномоћник Драган Благојевић адвокат из ..., против тужених Агенције за вођење спорова у поступку приватизације из Београда, чији је пуномоћник Марија Ивановић адвокат из ... и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизијама тужилаца и тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације изјављених против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1170/22 од 03.05.2022. године, у седници одржаној дана 26.12.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебним ревизијама тужилаца и тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације из Београда изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1170/22 од 03.05.2022. године.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1170/22 од 03.05.2022. године у првом, другом и трећем ставу изреке и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 297/20 од 29.03.2021. године, исправљена решењем Трећег основног суда у Београду П1 297/20 од 11.08.2021. године, у другом, трећем, петом и седмом ставу изреке, и у том делу предмет **враћа** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 297/20 од 29.03.2021. године, која је исправљена решењем тог суда П1 297/20 од 11.08.2021. године, ставом првим изреке одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда. Ставом другим изреке, обавезана је тужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације да као солидарно одговорна са компанијама „International CG“ ДП Београд у стечају и „Generalexport“ ДП Београд у стечају, исплати тужиоцима новчане износе наведене у том ставу изреке са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године као дана доспелости потраживања до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим су тужиоци тражили да се

тужена Република Србија обавезе да, солидарно са туженом Агенцијом за вођење спорова у поступку приватизације, исплати тужиоцима новчане износе из става другог изреке. Ставом четвртим изреке, одбијена је молба тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси. Ставом петим изреке, обавезана је тужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 481.720,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је вишак захтева за накнаду трошкова поступка, преко досуђене законске затезне камате на трошкове поступка до тражене законске затезне камате почев, од дана пресуђења па до извршности пресуде. Ставом седмим изреке, обавезани су тужиоци да накнаде туженој Републици Србији трошкове поступка у износу од 34.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1170/22 од 03.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужилаца и тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 297/20 од 29.03.2021. године, исправљена решењем тог суда П1 297/20 од 11.08.2021. године, у делу првог става изреке у односу на тужену Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације и у ставовима другом, трећем, четвртим и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка, на име састава одговора на жалбу тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом четвртим изреке, укинута је решење о парничним трошковима садржаном у шестом ставу изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П1 297/20 од 29.03.2021. године, исправљене решењем тог суда П1 297/20 од 11.08.2021. године, и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци и тужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације су, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавили ревизије због погрешне примене материјалног права, а тужиоци и због битне повреде одредаба парничног поступка.

Тужена Република Србија је поднела одговор на ревизију тужилаца.

По оцени Врховног суда, посебне ревизије тужилаца и тужене Агенције су дозвољене јер постоји потреба за уједначавањем судске праксе, због чега је на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеним ревизијама, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да су ревизије основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана, на коју се указује ревизијом тужилаца, није законски разлог за тај правни лек (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код компанија „International CG“ ДП и „Generalexport“ ДП. Означене компаније су 17.12.2007. године, односно 24.12.2007. године донеле Програме реструктурирања који су прихваћени решењем Агенције за приватизацију, правног претходника тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, од 26.12.2007. године. Донетим програмима је, поред осталог, предвиђена новчана накнада из средстава остварених продајом имовине за све запослене и бивше запослене у нето износу од 200 евра за сваку пуну годину радног стажа коју су запослени, односно бивши запослени остварили у наведеним компанијама, укључујући и зависна друштва која су те компаније основале, закључно са 31.12.2007. године, а највише до укупног износа од 20.660.600 евра, уколико су држављани Републике Србије и уз сагласност Министарства финансија, а након закључења трансакције („дан испуњења“) за имовинске целине блок ХХ и Копаоник. Тужиоци су, на јавни позив компанија од 27.05.2008. године, пријавили своја потраживања новчане накнаде предвиђене програмима њиховог реструктурирања. Агенција за приватизацију је 01.06.2009. године обавестила Министарство економије и регионалног развоја да је наступио дан испуњења за обе имовинске целине - за имовинску целину блок ХХ, 25.06.2008. године а за имовинску целину Копаоник, 29.05.2009. године, и да би означено Министарство требало да се обрати Министарству финансија ради добијања сагласности за исплату новчане накнаде запосленима и бившим запосленима, предвиђене програмима реструктурирања компанија, и да у сарадњи са тим Министарством размотри начин реализације тих исплата. Средства остварена продајом наведених имовинских целина уплаћена су на рачун Агенције за приватизацију. Министарство економије и регионалног развоја је 09.06.2009. године затражило од Министарства финансија обавештење да ли је запосленима, односно бившим запосленима у компанијама у реструктурирању могуће исплатити новчану накнаду предвиђену њиховим програмима реструктурирања из средстава буџета Републике Србије, у укупном износу од 15.000.000 евра. Министарство финансија се 03.07.2009. године изјаснило да је могуће прихватити исплату накнаде из буџета Републике Србије само у оквиру средстава опредељених Законом о буџету за 2009. годину, односно без ангажовања додатних средстава из републичког буџета. Исто Министарство је дописом од 22.11.2012. године, упућеном Агенцији за приватизацију, дало сагласност за наставак орочавања новчаних средстава правних лица у реструктурирању, остварених продајом имовине, као и за пласирање дела новчаних средстава у куповину државних хартија од вредности.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су обавезали тужену Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације (правног слобеника Агенције за приватизацију) да солидарно са компанијама - послодавцима тужилаца (које се налазе у стечају), исплати тужиоцима њихова новчана потраживања. По становишту суда, правни претходник тужене Агенције је прихватио програме реструктурирања привредних друштава - послодаваца тужилаца, уговора са снагом извршне исправе којима се утврђује висина и начин измиривања потраживања поверилаца која су у њему утврђена (члан 23а став 1. Закона о приватизацији) и на њен рачун су уплаћена средства остварена продајом одређених имовинских целина (члан 41б став 1. Закона о приватизацији), из којих се по програмима реструктурирања намирују потраживања тужилаца, али им она нису исплаћена због спора око тога да ли се потраживања исплаћују из тих средстава или из републичког буџета. Из тих разлога,

имајући у виду улогу правног претходника тужене Агенције у поступку реструктурирања компанија - послодаваца тужилаца и доношењу њихових програма реструктурирања, нижестепени судови су закључили да се непрецизности у донетим програмима по питању избора средстава из којих ће тужиоцима бити исплаћена предвиђена накнада могу приписати пропустима претходника тужене Агенције, и основу њене одговорности за обавезе према тужиоцима по члану 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Тужбени захтев у односу на тужену Републику Србију нижестепени судови су одбили због недостатка пасивне легитимације, са образложењем да тужиоци нису доказали да је штета коју потражују у узрочно-последичној вези са радњама или пропуштањем органа тужене државе, да би постојала њена одговорност у смислу члана 154. став 1. и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени ревизијског суда, основани су наводи тужилаца да је у односу на тужену Републику Србију погрешно примењено материјално право и да због тога чињенично стање од значаја за одговорност тужене државе није у потпуности и правилно утврђено.

Програмима реструктурирања компанија конституисано је право тужилаца на новчану накнаду у висини од 200 евра за сваку пуну годину радног стажа оствареног у тим компанијама и зависним друштвима које су оне основале. Та потраживања доспела су 25.06.2008. године, односно 29.05.2009. године, када је извршена продаја имовинских целина блок XX и Копаоник, и по том основу добијена средства ушлаћена на рачун Агенције за приватизацију. Међутим, тужиоцима нису исплаћена њихова потраживања због непоступања тужене Агенције по усвојеним програмима реструктурирања, а надлежно министарство тужене Републике Србије било је обавештено да су се стекли услови за исплату тих потраживања и од њега затражена сагласност за ту исплату, али таква сагласност није дата.

Следствено изложеном, нижестепени судови су пропустили да оцене постојање одговорности тужене Републике Србије са становишта поступања њених органа у складу са законом, односно законског основа по којем су органи тужене Републике Србије ускратили давање сагласности за исплату новчаних потраживања запослених из средстава остварених продајом имовинских цена блок XX и Копаоник, а накнадно дали сагласност Агенцији за наставак орочавања новчаних средстава остварених у поступку реструктурирања и пласирања њиховог дела у куповину државних обвезница. У том контексту, судови нису ценили ни одговорност тужене Републике Србије и за пропусте Агенције у вршењу њених јавно-правних овлашћења у поступку приватизације, независно од чињенице што Агенција има статус самосталног правног лица.

Ревизијски суд не прихвата наводе тужене Агенције о непостојању њене пасивне легитимације. Правно становиште нижестепених судова о одговорности тужене Агенције и њеној обавези на накнаду штете је правилно и образложено аргументованим разлозима. Међутим, судови за сада нису на јасан начин оценили приговоре застарелости потраживања тужилаца, које су истакла оба тужена. Тужиоци своја новчана потраживања призната програмима реструктурирања компанија у којима су радили, доспела даном продаје одређених имовинских целина, у односу на тужене

заснивају на правном институту накнаде штете. Одредбом члана 360. став 1. и 2. Закона о облигационим односима прописано је да застарелост престaje право захтевати испуњење обавезе и да застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе. Према члану 361. став 1. тог закона, застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано, а сагласно члану 362. истог закона наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена. Одредбом члана 376. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило. Према ставу 2. те одредбе, то потраживање у сваком случају застарева за пет година од кад је штета настала.

Пошто тужиоци у овом спору траже накнаду штете у висини ненаплаћених потраживања признатих програмима реструктурирања њихових послодаваца, насталу незаконитим и неправилним поступањем тужених, нижестепени судови су били дужни разјаснити и јасно се изјаснити о времену настанка штете, од када се рачуна објективни рок застарелости из члана 376. став 2. Закона о облигационим односима. Уколико из утврђених чињеница закључе да до подношења тужбе (14.09.2015. године) тај рок није истекао, судови ће утврдити када су тужиоци сазнали за штету и њеног учиниоца, јер од тог дана почиње да тече рок од три године из става 1. означене одредбе.

Из наведених разлога, обе нижестепене пресуде су укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу, првостепени суд ће оценити основаност истакнутих приговора застарелости у складу са чланом 376. став 1. и 2. у вези са члановима 360. став 1. и 2, 361. став 1. и 362. Закона о облигационим односима. Уколико оцени да потраживање тужилаца по основу накнаде штете у односу на тужене није застрело, утврдиће да ли у радњама органа тужене Републике Србије у вези са исплатом њиховог потраживања из средстава остварених продајом имовинских целина њихових послодаваца, постоји незаконит или неправилан рад као основ одговорности по члану 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић